

נפש גחלים תלהט

ניצוצות ממשנת הגאון הצדיק ר' ישראל אליהו זינצרויב זצוק"ל
גליון 12 נצבים וילך תשע"ד

העלון יוצא ללא מטרת רווח ומתנת רשות
לצלמו למטרת זכויה חרבים בלבד.
לתרומות והנצחות, חוספת מעים, הצעות
והערות
יש לפנות בטל: 02-9921392
או בדוא"ל SHNEIDERAV1@GMAIL.COM

דבר המערכת

דרכו של רבינו היתה להעמיד יסודות איתנים
המיוסדים על עומק דברי הגר"א וחכמת הנסתר. לא
רעיונות ו"וורטים" שובי לב. וכל שנה היה ממשמש
ביסודות העבודה מכל מיני צדדים ובכל מאמר התחדשה
הארה חדשה. והיה מתאים את הדברים ליכולת הקליטה
של השומעים. דוגמא לכך מאמר זה שהוא מרחיב
ומבאר את המאמר שהתפרסם בגליון הקודם. ויש בו
סכום מעשי של ימי אלול וההכנה לראש השנה הבא
עלינו לטובה.

גם כאן הדברים נוקבים וחרפים. ואולי דוקא משום כך
ניכרת התועלת שבהם כפי שזכינו לשמוע בתגובות
המעודדות בגליונות הקודמים גם כשהדברים לא נעמו
כל כך לאוזן.

המערכת

קבלת עול מלכות שמים באמת וקובץ ישורון כרך כ"ד

לא רק אמירת מלכיות אלא קבלת עול מלכות – הכיצד?

עיקר העיקרים של ראש השנה, הכל יודעים "קבלת עול מלכות שמים". אז
בר"ה הקב"ה מגלה שהוא מלך העולם, הוא אומר לכלל ישראל "אמרו לפני
מלכויות כדי שתמליכוני עליכם". זאת אומרת שאין האמירה עיקר, אלא
אמירה מביאה לידי תמליכוני עליכם.

מה זה תמליכוני עליכם. הכל אומרים כשעומדים בר"ה בתפילה "אני ממליך
את הקב"ה עליי". שואלים את האדם אתה יודע מה שאתה אומר בפה, מה
שאתה חושב? מה הפירוש שהוא המלך שלך? האם ה מחייב משהוא, או רק
מילולי, או נטיה שהיום לזרוק ככה.

תמליכוני עליכם פירושו **קבלת עול** מלכות שמים, לא מלכות שמים. מה זה
עול? יש ציור בהלכה שקולע היטב להגדיר מהות העול.

ציור לקבלת עול מהרמב"ן

יש מחלוקת בין הרמב"ם והרמב"ן במלאכת חורש ע"י בהמה בשבת, איך להגדיר מלאכה זו. האם זה מלאכת מחמר, שיש
אסור מחמר שהבהמה תעשה עבורי מלאכה בשבת. או שה נחשב לגמרי מלאכת האדם ולא מלאכת בהמה, הגם שהוא
אינו חורש אלא הבהמה. שיטת הרמב"ם שזו מלאכת מחמר והרמב"ן [בחידישויו סוף שבת] צועק שאין זה מלאכת הבהמה
אלא זו מלאכת האדם עצמו. ואע"פ שהבהמה היא זו שחורשת סו"ס כיון שהאדם הניח עליה את העול והיא מרגישה
שמונח עליה העול כל מה שהיא עושה, הוא בלי דעה עצמית, רק מחמת שהיא כגרון ביד האדם, וממילא זה נחשב לגמרי
כמלאכת האדם ולא מלאכת הבהמה. היינו שלא הבהמה עושה בשבילי, שהרי איבדה את הדעת שלה ועכשיו היא כגרון
בידי משום שמרגישה שיש עליה עול לציית לאדם החורש.

רבותי, זה נקרא עול!! עול פירושו שהאדם נמצא במצב שאינו יכול לזוז לכאן ולכאן, הוא נמצא לגמרי תחת רשות אחרת,
עד כדי כך שאיבד את הדעה הפרטית שלו, אינו יכול אחרת. עול פירושו שהאדם מקבל עול מלכות שמים, שהוא מסכים
להניח על עצמו תחת עולו של הקב"ה. מעתה לא יחשב אצלו הדעה הפרטית שלו לעשות כך או כך, רק מה הקב"ה רוצה
ממנו. זה הכל! שום אחר אין לו בחיים. על פי ציור זה נראה איך אנחנו ניגשים לר"ה.

בכל התפילות צועקים מלך, מלך, מלך! אבל צריך להיות לכך משמעות, "כדי שתמליכוני עליכם", היינו שנהיה תחת המלך
לגמרי, להשתעבד אליו לגמרי בכל החושים, שיעבוד גמור. זאת אומרת שהחושים שלי כבר לא שלי, הם שלו. נתתי לו כבר
כל החושים שלי וממילא הצייתנות אליו מוחלטת, בלי דעה עצמית. זו תמונה של קבלת עול מלכות שמים. אבל אנו רחוקים
מזה מאוד מאוד. ולכן צריכים לחפש עיצה איך עכ"פ להכנס למסגרת של עול מלכות שמים, להשתייך לעסק הזה.

מה מפריע לקבל עול מלכות שמים באמת

מה באמת מפריע להכנס לעסק זה. אנו יודעים שכאשר הדורות מתרחקים הכל נעשה קשה יותר. מה שהיה קל בדור
הקודם קשה בדור הבא. כל דור והבעיות שלו, עם המצבים שלו, החולשות שלו, הנקודות שהוא מתחזק גם כן. אין דומה
דור לדור שלפניו. אבל יש דבר שדורנו לצערנו מצטיין בו. כשהיינו צעירים לא הכרנו מהמחלה הזו, לא ראינו כלל תופעה זו.
היום לדאבון מתרבות הבעיות אצל בחורי הישיבות, בפרט אצל הצעירים, בעיות מבעיות שונות. יש משברים, יש מצבים
שאומר "לא יכול". התחדשו דברים שבנעורנו אף פעם לא ראינו דבר כזה כלל. מה קורה כאן? צריך לדעת דבר
אחד, הבעיה הכללית של הדורות האחרונים ניבאו בחז"ל ברוח קדשם במשנה סוף סוטה. בדורות האחרונים של כלל
ישראל יהיה נגע שנקרא חוצפה "חוצפא יסגא". חושבים שנגע זה של חוצפה זה להתחצף, זה נכון. אבל אין זו ההגדרה של
מהות החוצפה.

עומק מידת החוצפה

היסוד של חוצפה הוא שהחצוף לא מתחשב בשום דבר רק רצונו קובע. מלבד רצונו אין לו בחיים כלום, וממילא הוא
מתחצף!! אבל החוצפה היא לא החפצא של הבעיה, החוצפה היא בטוי לתחושה הפנימית שנקראת "אני ואפסי עוד", שום
דבר לא יתנגד לרצוני. כשאדם כזה מגיע למצב שבו אינו יכול להתמודד, הוא עומד לאבד את ה"אני ואפסי עוד", לאבד את
הרצון שהכל יהיה כרצונו, אין לו כלים להתמודד עם זה כי זהו המצב חדש שהוא אף פעם לא נפגש עמו.

ומה קורה אח"כ. הוא נשבר. אבל ממה נשבר ? משום שהרצון שלו שהכל יהי כרצונו לא התקיים. זה המשבר שלו. בלשון נקיה קוראים לזה "פינוק". הכל צריך להיות לפי מה שאני רוצה ואם לא הולך זה האסור הכי גדול. כאן נמצא הרקבון שמרקיב ממש את כל העול שיכול להיות באדם. כי עול פירושו בדיוק להיפך מפינוק. את הרצון שלי אני משעבד לאחרים.

נוה התלאות - אדם לעמל יולד

כשהיינו צעירים היינו צריכים להתמודד על כל מצבי החיים, ולדעת שאין לאדם שום זכות שדווקא רצונו יקבע הכל ושרצונו של האדם מוכרח להתקיים. אדם לעמל יולד !! [א.ה. זכורני שפעם אחת אמר רבינו שבצעירותו כולם ידעו שבלי להתאמץ לא משיגים כלום, ככה זה היה גם אצל הגויים, לא היתה גישה אחרת שאפשר להשיג דברים בלא מאמץ]. העולם שלנו זה לא עולם של מיטה עם שושנים. זה עולם של תלאות, כך מגדיר רבינו תם את עולמנו "נוה התלאות". העולם הזה הוא רק מקום ניסיון, והאדם נמצא בתוך קלחת של נסיונות. יותר מזה אין לו מצב בעולמו. בכל הנסיונות שעוברים עליו זה התלאות שהוא צריך להלחם בזה, ולעבוד כפי רצונו ית' את הנסיון באופן הטוב. אדם שיגיד לעצמו שאני אהפוך את הקושי כרצוני, לא יחזיק מעמד, בנסיון הראשון הוא ישבר !!

כשבעולם זה, עולם של תלאות אדם מכין את עצמו להתמודד, איך לעבור את התלאות, הוא לא מתפעל גם כשתהיה לו נפילה, מפני שבתלאות יכולות להיות נפילות. אבל צריכים ללכת הלאה. לא עומדים באמצע הדרך בשביל שפעם אחת נפילתי. מתחזקים וממשיכים הלאה. הי"ת עוזר במשך הזמן שמה שהיה מקודם נפילה יהיה מתוקן. זהו הציר של החיים !!! כשמתחיל את היום ויודע לכתחילה שהיום לא ילך כרצוני ואעפ"כ יעשה מה שצריך, זו התחלה להרגיש שאני משועבד למשהוא אחר. עד כאן דיברנו באופן כללי קצת להרוס את הפינוק שבנפש. אבל אין זו עבוד חיונית רק הריסת השליה.

להתרגל לעול מלכות שמים

אבל יש גם ציור חיובי שאדם יכול להכין את עצמו להכנס קצת לעול מלכות שמים. נדבר תכלס. לא רעיונות.

יקבע לעצמו זמן קבוע, חמש עשרה דקות בקביעות שבזמן זה בשום אופן אני לא מדבר דבורים אסורים. מה הריוח מזה אם כל היום פנוי, שהרי רק 15 דקות תפסתי לעסק זה. מלבד מה שעצם ה 15 דקות זה ריוח אבל יש כאן עוד ריוח עצום. סוד ממש !! כשאדם מיחד אפילו רק 15 דקות, או 10 דקות בהם הוא לא תחת רצונו. הוא נמצא תחת רשות אחרת. כאן מתחיל להרגיש מה זה עול. כשבא מישהוא ב 15 דקות אלו ואומר לו יענקל תגיד מה עם זה ? והוא שותק. הרי 15 דקות אינן שלו. אני משועבד עכשיו. לא יכול לזוז אחרת.

זה מרגיל את האדם להרגיש שיכול להשתעבד, להיות תחת עול. והריוח של הרגשה זו הוא להפריח את הפינוק. זה מתחיל להביא את אדם לעולם אחר שהוא נמצא לתחת רשות אחרים והוא חי עם זה. קשה ואני רוצה לדבר אבל לא יכול. הוא מפקיע את ההפקרות מהפה שלו. זה חשוב מאוד.

ע"י שהאדם מתרגל לכך, ממילא כבר יכול לצפות והשתוקק בכלל שזה יתרחב במשך הזמן ליותר, עוד קצת ועוד קצת. עד שבמשך שנים יכנס לעול מלכות שמים. בשנים !! אבל הוא כל הזמן בדרך לזה. אז מסתכלים עליו בשמים אחרת, מכניסים כבר את העתיד המהיר שלו שעדיין לא הגיע לחשבון ההוה, יש כאלו חשבונות בשמים. אם רואים באדם נקודה שעומדת להתפתח, והתחיל להתפתח אף שזה קטן מאוד. עדיין רק גרעין קטן שרק הניח שורש. אין עדיין עץ ולא גזע ולא פירות. אבל דנים כבר עכשיו כאילו שיש כאן את הפירות. יקח כמה שנים. זה לא אכפת.

גלוי כחות גנוזים

יש בזה עוד דבר נפלא שאמר ר' איצלה. כשאדם נמצא לא ברצון עצמו הוא כבר מוכרח לעשות מה שהוא עושה. הכחות הפנימיים שבנפש פורחים בשגשוג אחר לגמרי. בעליה אחרת לגמרי. כאן הוא מגלה את הכחות הגנוזים בו. ורק הרצון הפרטי שלו שרוצה כך או אחרת מכסה על כחות אלו. ברגע שמסיר את המונע פורצות כחות הפנימיים ומתגלה כחם.

זו דרך עליה. זה נקרא בן עליה. כל הגדולים נתגדלו אחרי שהיתה בהם נקודה זו של קבלת עול. משם נתגדלו !!! רבותי זה הסוד שנכנסנו אליו. וצריכים להתרגל בזה. בפעם אחת אי אפשר, תהיה מזה רק נפילה אבל בדברים קטנים קצת קצת, עד שבמשך השנים יגיעו לזה – ודאי יכולים.

לב נשבר – פתיחת כל השערים

[קונטרס מאמרי חודש השביעי]

יש מעשה בא' מבתי מדרשם של גדולי בעלי עבודה שהיו שם הרבה אברכים גדולים בתורה וביראה, וא' מהם היה בעל תוקע קבוע, והיה מכין את עצמו בכונות האריו"ל, וכדי לזכור את כל הפרטים וסדרם, היה מסדר לעצמו על דף קטן ראשי פרקים לראות בשעת התקיעות, פעם אחת אחר ההפסקה לא מצא את הפתק הקטן, ונבהל מאד כיון שאם יטעה ח"ו יכול לקלקל, והסתפק מה לעשות? ונשבר לבו בקרבו מאד, והחליט באותה שנה לא לכוין ותקע מתוך לבו הנשבר, והיו התקיעות מצוינות על פי ההלכה אך בלי כונות. אחר התפלה אמר לו הרב שהתקיעות היו מיוחדות מאד בשנה זו, אמר לו, רבי, השנה לא כיונתי את הכונות, אמר לו הרב אעפ"כ, משל לא' שצריך להכנס אל המלך והשער נעול, יש לו ב' עצות, או למצוא מפתח, או להכות המנעול בגרזן ולפתוח. כן הדבר כאן, הנה הכונות הם מפתח לפתוח שער המלך אך לא תמיד זה מצליח, אבל לב נשבר שובר כל המנעולים ונכנסים תיכף פנימה, לכן התקיעות בשנה זו היו מצוינות מאד.

כשאדם עושה חשבון עם נפשו מה לעשות כדי להיות יותר בן תורה, בחשבו מה עשיתי ואיך אשתפר יותר, זה שובר את לבו, אבל אם זה מצמיח תולדות טובות, דהיינו שינוי לטובה במהלך החיים, צריך לייקר מאד את ה"לב נשבר" הזה, שהוא שובר את כל המנעולים ופותח פתח להכנס לכל השערים.